

MEMO

Betreft : Uitkomsten toekomstverkenning gemeenschappelijke regeling RHCVV
Opsteller : namens bestuur RHCVV, Roosmarijn Ubink, directeur RHCVV
Datum : 23 juni 2023

Inleiding

De gemeente produceert, verzamelt en ontvangt veel documenten, rapporten, brieven, e-mails, besluiten, vergunningen, videotulen. In de Archiefwet is vastgelegd hoe lang welke informatie bewaard moet worden, en dat deze in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht en gehouden moet worden. Een goede informatiehuishouding en archivering is belangrijk voor de bedrijfsvoering van de gemeente, voor het afleggen van verantwoording over hoe de overheid zijn taken vervult en vormt de basis voor de uitvoering andere wetgeving zoals de WOO. Ook historici en onderzoekers hebben archieven nodig om onderzoek te kunnen doen.

Het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen (RHCVV) is een gemeenschappelijke regeling (GR) voor de uitvoering van de wettelijke taak van het toezicht op het informatie- en archiefbeheer van de deelnemende gemeenten en het beheer van de archiefbewaarplaats, waar de oude archieven staan en digitale archieven worden bewaard. Daarnaast heeft het RHCVV als taak het aanleggen en beheren van een zo compleet mogelijke collectie bronnenmateriaal op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. Ten slotte verzorgt zij educatie en activiteiten in het kader van cultuurhistorisch erfgoed en bevorderen van geschiedbeoefening.

De samenwerking op het gebied van toezicht op en beheer van archiefbescheiden tussen de deelnemende gemeenten bestaat sinds 1996. De huidige GR overeenkomst bestaat sinds 2014 toen gemeente Weesp toetrad. Gemeente Weesp maakte van 2014 tot en met 2022 deel uit van de GR en is per 31 december 2022 uitgetreden. De huidige deelnemers zijn de gemeenten De Ronde Venen, De Bilt en Stichtse Vecht.

Kernboodschap

Om de wettelijke taken op het gebied van informatiehuishouding en archiefbeheer naar behoren uit te voeren, is een solide en duurzame archiefdienst van essentieel belang. In deze brief delen we inspanningen en resultaten met betrekking tot de uitgevoerde toekomstverkenning van het RHCVV. Het doel is u als raad goed te informeren in voorbereiding op de jaarlijkse besluitvorming met betrekking tot de meerjarenbegroting RHCVV. In deze brief wordt u als raad daarom meegenomen in het proces, resultaten en bevindingen.

Aanleiding

Naar aanleiding van het uittreden van de gemeente Weesp op 31 december 2022 heeft het bestuur van RHCVV een toekomstverkenning laten uitvoeren. Het bestuur vindt het van primair belang om na het uittreden van een van de deelnemers, de duurzaamheid, vitaliteit en effectiviteit van een gemeenschappelijke regeling te onderzoeken en te borgen. Dit om mogelijke uitdagingen te identificeren, passende oplossingen te vinden en weloverwogen beslissingen te nemen die de continuïteit en effectiviteit van de gemeenschappelijke regeling waarborgen. Voor de gemeente De Bilt speelde tevens mee dat de gemeenschappelijke regeling, gezien de geografische oriëntatie van het RHCVV ten westen van Utrecht minder voor de hand ligt. De gemeentelijke samenwerkingen van De Bilt zijn veelal meer op de oostkant van Utrecht georiënteerd. Vanuit dit oogpunt was het uittreden van Weesp voor De Bilt een logische aanleiding om te onderzoeken of de keuze voor deze GR passend is bij de wensen van gemeente De Bilt voor de komende jaren.

Andere ontwikkelingen zoals de groeiende complexiteit van het digitale informatiebeheer bij gemeenten en het invoeren van een nieuwe Archiefwet hebben geleid tot de wens van de deelnemers om een meer uitgebreide toekomstverkenning uit te voeren. Een onderzoek waarin de focus ligt op meer inzicht in de invloed van veranderende wetgeving en technologische ontwikkelingen op de uitvoering van wettelijke taken, de financiële robuustheid en de vitaliteit van het RHCVV op de langere termijn.

Proces

Het bestuur van het RHCVV heeft in 2021-2023 een uitgebreid traject doorlopen om de taakuitvoering, kosten, omgeving en prioriteiten goed in beeld te brengen die voor de lange termijn bijdragen aan een Robuust RHCVV dat voldoende geëquipeerd is voor het uitvoeren van zijn wettelijke taken.

Hiertoe zijn twee onderzoeken verricht. Allereerst een toekomstverkenning door bureau Brigit Hoomans Informatie Advies om een aantal vraagstukken over de robuustheid en vitaliteit en omgeving inzichtelijk te maken. Deze aanbevelingen zijn daarna getoetst en uitgewerkt in een financiële doorrekening door financieel adviseur Ronald van der Meer. De resultaten zijn vastgelegd in onderzoeksrapporten, die respectievelijk als bijlage I en II bij deze raadsinformatiebrief zijn gevoegd.

De resultaten van de verkenningen en de financiële doorrekening van de adviezen zijn zorgvuldig geanalyseerd vanuit zowel ambtelijk als bestuurlijk perspectief, met een focus op zowel kwalitatieve als financiële aspecten. Verschillende invalshoeken zijn toegepast om een grondige beoordeling te waarborgen. Hierbij waren zowel de regievoerders, financieel adviseurs als de gemeentesecretarissen van de drie gemeenten betrokken.

Begin 2023 zijn de onderzoeksrapporten vastgesteld door het bestuur van het RHCVV. Het bestuur heeft vervolgens verzocht de aanbevelingen te verwerken vanaf 2025 in de meerjarenbegroting 2024-2027 van het RHCVV. De meerjarenbegroting 2024-2027 is vastgesteld in de bestuursvergadering van 12 april 2023, onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraden.

De gemeenteraden van de drie betrokken gemeenten worden, over proces, resultaten en bevindingen, voor het zomer reces gelijktijdig geïnformeerd aan de hand van de door het college van de centrumgemeente (Stichtse Vecht) vastgestelde RIB. De meerjarenbegroting, waarin de effecten van de toekomstverkenning zijn verwerkt, worden middels een raadsvoorstel na het reces aan de raden van de verschillende deelnemers voorgelegd.

Resultaten en Bevindingen

Het bestuur is ervan overtuigd dat de rapporten, in combinatie met de documenten die ambtelijk vanuit het RHCVV zijn opgeleverd (in samenspraak met de deelnemende gemeenten), op dit moment voldoende gedegen informatie bevatten om als bestuur een besluit te nemen.

- Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van fusie met andere archiefdiensten of toetreden van gemeenten tot het RHCVV. Na zorgvuldige evaluatie bleek dat potentiële partners niet beschikbaar waren. Bovendien bleek er geen structurele kostenbesparingen of voordelen die voortvloeien uit schaalvergroting te zijn.
- Beide onderzoeken komen tot dezelfde conclusie en advies, om het tot nu toe goed functionerende RHCVV het al ingezette verbetertraject (n.a.v. de Business Case Zelfstandig en Versterkt uit 2018-2021) voort te zetten en de bestaande informele samenwerkingen waar mogelijk uit te bouwen en op onderdelen een formelere samenwerking aangaan op basis van DVO's.
- Blijven investeren in de ontwikkeling van het RHCVV is een voorwaarde om de vitaliteit te bevorderen, de wettelijke taken voldoende uit te voeren en een aantrekkelijke samenwerkingspartner te zijn. De benodigde investeringen zijn in kaart gebracht de adviezen en conclusies uit het onderzoek worden in de meerjarenbegroting 2024-2027 vanaf 2025 verwerkt. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:
 - a) Investering in personeel en formatie. De toenemende complexiteit van het digitale informatiebeheer bij de drie gemeenten werkt ook door naar benodigde capaciteit en expertise bij de archiefdienst. Dit betekent dat voldoende capaciteit, kennis en competenties van medewerkers van het RHCVV verder moeten worden ontwikkeld voor het digitale archieftoezicht en beheer. Doordat het vertrek van

Weesp al langer bekend is, heeft het RHCVV de gerealiseerde formatie-uitbreiding al sinds 2021-2023 berekend op basis van de drie deelnemers. Er is daardoor geen sprake van boventallige formatie door het uittreden van Weesp.

- b) Wegwerken achterstanden. In 2009 is een deel van de archieven niet in de wettelijk verplichte goed geordende en toegankelijke staat overgebracht naar het RHCVV. In de meerjarenbegroting is vanaf 2025 budget opgenomen om te starten met het wegwerken van de achterstanden in de toegankelijkheid van de archieven. Kosten worden hierbij aan de betreffende gemeente ten laste gebracht en zijn inzichtelijk gemaakt in de meerjarenbegroting. Verdere uitstel en vertraging brengen het risico met zich, dat de benodigde know-how voor het uitvoeren van de werkzaamheden is verdwenen.
- c) Uitbreiden depotcapaciteit. De komende jaren wordt vanuit de verschillende gemeente nog ruim 2.000 strekkende meter papieren archief overgebracht. Om deze te plaatsen is uitbreiding van het depot nodig. Bij de bouw van het depot in 2008 is in de constructie rekening gehouden met deze uitbreiding. Doorberekening van de huurverhoging ten gevolge van de noodzakelijke uitbreiding van het depot was reeds verwerkt in de begroting 2023-2026. Omdat gemeente Weesp gebruik maakte van haar eigen archiefbewaarplaats in Weesp, heeft het uittreden geen effect op de depotcapaciteit van RHCVV in Breukelen.

Het bestuur heeft unaniem besloten het advies te volgen om de huidige Gemeenschappelijke Regeling (GR) met de drie gemeenten voort te zetten, evenals het voortzetten van de lopende professionalisering. Het RHCVV zal de bestaande informele samenwerking met huidige partijen handhaven en onderzoekt de mogelijkheid van formelere samenwerking op specifieke gebieden via Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). Daarnaast blijft het bestuur alert op ontwikkelingen bij potentiële partijen die in de toekomst interessant kunnen zijn als deelnemer aan de GR of als samenwerkingspartner.

Het bestuur heeft vertrouwen in het goede functioneren van het RHCVV en is overtuigd van een succesvolle taakuitvoering in de toekomst. Met dit besluit zet het bestuur in op verdere professionalisering van het RHCVV en daarmee het duurzaam waarborgen van de uitvoering van wettelijke taken door de deelnemende gemeenten. Hierbij ligt de focus op toezicht, digitaal informatiebeheer en digitale dienstverlening. Bovendien is het vergroten van de zichtbaarheid van de taakuitvoering binnen de ambtelijke organisaties van de deelnemende gemeenten en de regio een belangrijk speerpunt voor het bestuur.

Financiële effecten

Als onderdeel van de toekomstverkenning is een financiële prognose 2023-2030 opgesteld (bijlage II), waarin zowel autonome ontwikkelingen (zoals CAO en HR21 ontwikkelingen en indexering) als aanbevelingen en aandachtspunten uit het onderzoeksrapport zijn verwerkt. De lasten nemen toe door uitbreiding van formatie en vergroting van kennis van medewerkers van het RHCVV, het wegwerken van achterstanden, huurverhoging door uitbreiding van de depotruimte. Dit zijn noodzakelijke investeringen in een vitaal RHCVV, dat voldoende geëquipeerd is voor de wettelijke taakuitvoering. De toename komt ook, doordat voor het RHCVV al jaren een (te) sobere begroting is gehanteerd en door gebruik van hogere indexen.

Vanaf 2026 brengt het uittreden van Weesp een verhoging van de bijdrage per gemeente met zich mee van ongeveer 50.000 euro (gebaseerd op basis van begrotingsjaar 2022). Met gemeente Amsterdam is een uittredingsvergoeding overeengekomen. Deze compenseert vanaf 2022 de eerste vier jaar de vervallende bijdrage van Weesp. Deze ontwikkelingen zijn reeds meegenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026 die vorig jaar door de raden is goedgekeurd.

De aanbevelingen uit de toekomstverkenning en de effecten uit de financiële doorrekening worden vanaf 2025 verwerkt in de meerjarenbegroting 2024-2027 van het RHCVV. Deze wordt na het reces aan de gemeenteraden van de verschillende deelnemers voorgelegd.

Het RHCVV erkent de financiële uitdagingen waarmee gemeenten momenteel worden geconfronteerd. Daarom is er een doelmatige begroting opgesteld die rekening houdt met efficiëntie en kostenbeheersing, zonder dat dit ten koste gaat van de beoogde robuustheid, kwaliteit en dienstverlening van de Archiefdienst RHCVV.

Er is zorgvuldig gekeken naar de kosten van verschillende taken en activiteiten. Door kritisch te kijken naar de besteding van middelen, streven we ernaar om efficiënt om te gaan met beschikbare financiële middelen. Daarbij ligt de focus op de wettelijke taken en is er niet extra geïnvesteerd in bovenwettelijke taken. De wettelijke taken maken 95% uit van de begroting.

Kanttekeningen

De vraagstukken en adviezen uit de rapporten (personeel, bouw depot, collectie op orde, e-depot) zouden ook spelen als Weesp niet zou uittrekken. Dit houdt in dat er ook als Weesp zou blijven er een verhoging zou zijn in de bijdragen per gemeente.

Vervolgtraject

Wij hopen dat deze raadsinformatiebrief u een duidelijk overzicht biedt van het proces en de resultaten van de toekomstverkenning en u in staat stelt om goed geïnformeerd te zijn bij toekomstige beoordeling van de meerjarenbegroting RHCVV. De meerjarenbegroting wordt na het reces aan u als raad voorgelegd om mee in te stemmen en uw zienswijze kenbaar te maken. Dit is later dan gepland, omdat deze tijd nodig was om het besluitvormingsproces zorgvuldig te doorlopen.

De burgemeester is portefeuillehouder en graag bereid een toelichting te geven en vragen te beantwoorden.

Bijlagen

Bijlage I - Brigit Hoomans, Informatie Advies, 'Toekomstscenario's voor een robuust Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen, Onderzoek en Advies'. 23 januari 2023

Bijlage II – Ronald van der Meer, 'Financiële doorrekening van het rapport Toekomstscenario's voor een robuust Regionaal Historisch centrum Vecht en Venen', 23 maart 2023